

50-LECIE ZAKŁADU MECHANIZACJI LEŚNICTWA SZKOŁY GŁÓWNEJ GOSPODARSTWA WIEJSKIEGO W WARSZAWIE

W 2007 roku mija 50 lat funkcjonowania Zakładu Mechanizacji Leśnictwa w Szkole Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie. Rozwój szkolnictwa wyższego w zakresie leśnictwa był przyczyną wydzielenia dyscypliny naukowej, „której celem będzie technika prac leśnych oraz maszyny i narzędzia stosowane w leśnictwie, ich budowa, użytkowanie i obsługa” [1]. Dyscyplina ta została powołana pod nazwą mechanizacja prac leśnych. Istnienie tak określonego zakresu wiedzy wymagało stworzenia na uczelni odpowiedniej jednostki naukowej odpowiedzialnej za kształcenie. W grudniu 1957 r. Senat SGGW powołał do życia Zakład Mechanizacji Prac Leśnych w ramach Katedry Użytkowania Lasu i mianował kierownikiem tego Zakładu doktora nauk technicznych Mieczysława Botwina. Była to pierwsza jednostka naukowa o takim profilu w polskim szkolnictwie wyższym.

W historii rozwoju Zakładu można wyróżnić siedem okresów:

- 1957 - 1965 Zakład działa w ramach Katedry Użytkowania Lasu;
- 1965 - 1970 Zakład wchodzi w skład Katedry Inżynierii Leśnej;
- 1970 - 1975 Zakład jest włączony do Instytutu Maszyn i Urządzeń Leśnych i Drzewnych Wydziału Technologii Drewna;
- 1975 - 1978 pod nową nazwą Zakład Mechaniki i Eksploatacji Maszyn stanowi jednostkę międzywydziałową;
- 1978 - 1986 pod nazwą Zakład Mechaniki i Mechanizacji Leśnictwa działa w ramach Instytutu Mechanizacji Rolnictwa i Leśnictwa Wydziału Techniki Rolniczej i Leśnej;
- 1986 - 1999 pod nazwą Zakład Mechanizacji Leśnictwa jest samodzielną jednostką Wydziału Techniki Rolniczej i Leśnej;
- od 1.01.2000 Zakład Mechanizacji Leśnictwa funkcjonuje w ramach Katedry Maszyn Rolniczych i Leśnych Wydziału Inżynierii Produkcji.

W ciągu 50 lat swojej historii, mimo stosunkowo licznych zmian organizacyjnych, kierownicy Zakładu zmieniali się rzadko, było ich tylko czterech:

w latach 1957-1977 prof. dr hab. Mieczysław Botwin,

w latach 1977-2000 prof. dr hab. Jerzy Więsik,

w latach 2001-2005 dr inż. Roman Kozłowski

od 2005 roku dr inż. Witold Zychowicz.

Od początku istnienia Zakład prowadził działalność dydaktyczną i naukową. W pierwszych latach zajęcia prowadzono dla studentów Wydziału Leśnego. Od momentu powołania Wydziału Techniki Rolniczej i Leśnej coraz większa część zajęć prowadzona jest na tym Wydziale w ramach kierunku Technika Rolnicza i Leśna na specjalności Mechanizacja Leśnictwa (obecna nazwa: Inżynieria i Informatyka w Leśnictwie), a od 2001 roku także na kierunku Zarządzanie i Inżynieria Produkcji.

W swojej działalności naukowej pracownicy Zakładu podejmowali zagadnienia z całego zakresu dyscypliny

mechanizacji prac leśnych. Do szczególnie wartych przypomnienia osiągnięć konstrukcyjnych i naukowych należy zaliczyć:

- wieloletnie, kompleksowe badania pilarek o napędzie spalinowym (posiadana przez Zakład unikalna w skali kraju hamownia małych silników spalinowych zapewnia obecnie szerokie możliwości badawcze);
- badania oporów i uszkodzeń drewna przy jego bezwiorowym cięciu;
- badania procesu skrawania drewna piłami żłobikowymi;
- opracowanie konstrukcji: korowarki młoteczkowej, przegubowego ciągnika o napędzie na obie osie na bazie ciągnika Ursus C-330, ram do oprysku drewna składowanego na mygłach, głowicy procesorowej SMYK zawieszanej za pośrednictwem żurawia hydraulicznego na ciągniku rolniczym, chwytaka hydraulicznego i mygłownicy do ciągników rolniczych;
- opracowanie i wdrożenie konstrukcji: ślimakowej frezarki glebowej, głowic ścinkowych N-5 i ND-600 montowanych odpowiednio na ciągnikach rolniczych i ładowarce Ł-34;
- opracowanie modeli komputerowych służących do racjonalizacji organizacji i technologii pracy maszyn leśnych, w różnorodnych warunkach leśnych i gospodarczych.

W dniach 19 i 20 września 2007 roku odbyła się ogólnopolska Konferencja Naukowa „Technika i technologia w leśnictwie polskim” zorganizowana z okazji 50-lecia Zakładu Mechanizacji Leśnictwa Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie (rys. 1, 2).

Na konferencji wygłoszono 28 referatów podzielonych na cztery grupy tematyczne: Badania maszyn leśnych, Organizacja i technologia pozyskania drewna, Mechanizacja hodowli lasu oraz Ekonomiczne aspekty mechanizacji prac leśnych. Zagadnieniami, którym w tak szeroko nakreślonej tematyce poświęcono najwięcej referatów były: badania eksploatacyjne i ergonomiczne przenośnych pilarek spalinowych, badania wpływu maszyn na środowisko leśne (glebę i drzewa w różnych fazach rozwoju) oraz technologia i organizacja pozyskania surowca drzewnego na cele energetyczne, w tym przede wszystkim pozostałości zrębowych.

W konferencji wzięli udział przedstawiciele wszystkich znaczących ośrodków naukowych w Polsce: Wydziału Inżynierii Produkcji i Wydziału Leśnego SGGW w Warszawie, Wydziału Leśnego i Wydziału Technologii Drewna Akademii Rolniczej im. Augusta Cieszkowskiego w Poznaniu, Wydziału Leśnego Akademii Rolniczej im. Hugona Kołłątaja w Krakowie, Instytutu Badawczego Leśnictwa w Warszawie, Katedry Techniki Rolniczej i Leśnej Wydziału Mechanicznego Politechniki Opolskiej, Przemysłowego Instytutu Maszyn Rolniczych w Poznaniu oraz Ośrodka Rozwojowo-Wdrożeniowego Lasów Państwowych w Bedoniu. Wśród gości Konferencji byli także emerytowani pracownicy Zakładu Mechanizacji Leśnictwa, przedstawiciele jednostek organizacyjnych Lasów Państwowych. Słuchaczami referatów była grupa doktorantów i studentów Wydziału Inżynierii

Produkcji SGGW. W konferencji wzięli udział dotychczasowi kierownicy Zakładu Mechanizacji Leśnictwa, oprócz nieżyjącego założyciela prof. dra hab. Mieczysława Botwina. Liczba uczestników konferencji przekroczyła 100 osób.

W pierwszym dniu konferencji odbyło się spotkanie towarzyskie przy ognisku, które było okazją do mniej

formalnej wymiany doświadczeń i poglądów (rys. 3). W czasie tego spotkania oraz drugiego dnia podczas zakończenia wiele osób wyraziło pogląd, że konferencja spełniła swoje zadanie, potwierdzając konieczność spotkań naukowców i praktyków działających w szeroko pojętej dziedzinie techniki i technologii prac leśnych.

Rys. 1. Wystąpienie Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych mgr inż. Andrzeja Matysiaka Patrona Konferencji

Rys. 2. Uczestnicy Konferencji podczas sesji plenarnej

Rys. 3. Spotkanie towarzyskie przy ognisku

Następna konferencja, pod nazwą „Tendencje i problemy techniki leśnej w warunkach leśnictwa wielofunkcyjnego”, zostanie zorganizowana przez Katedrę Prac Leśnych Akademii Rolniczej im. Augusta Cieszkowskiego w Poznaniu w czerwcu 2008 roku.

Literatura

- [1] Botwin M.: Naukowa i dydaktyczna działalność Zakładu Mechaniki i Mechanizacji Leśnictwa w latach 1957 - 1982. Działalność Zakładu Mechanizacji Leśnictwa w okresie 1957 - 1982. Wydawnictwo SGGW-AR, Warszawa 1983.